

Transskription af:

Den yderste grænse

14:4 Johannes Østrup: På hest fra Syrien til Danmark

Vært og tilrettelægger: Bjørn Harvig

Medvirkende: Jens Astrup, der er oldebarn af Johannes Østrup.

Redaktør: Troels Donnerborg og Rikke Caroline Carlsen

Intro: Du lytter til en podcast fra Nationalmuseets mediehus, Vores tid.

Bjørn Harvig: Jens, vi sidder begge to med et fantastisk smukt eksemplar af din oldefar Johannes Estrups 'Skiftende horisonter' her i hånden. Og han starter jo sin bog med et meget smukt digt. Jeg ville høre, om du lige ville læse sidste strofe op?

Jens Astrup: Det lyder sådan her: "Fremad er vejen end lang og tung, ej vi viger for vold eller våben. Ladte er min riffel og fyldte min pung. Stærk er min hest, og jeg selv er ung. Og verden ligger mig åben". Så synes jeg scenen er sat til denne bog om hans fantastiske ridt i den syriske ørken.

Bjørn Harvig: I 1891 drog den danske filolog Johannes Østrup ud på en rejse, der var lige så eventyrlig som videnskabelig. I to år udforskede han dele af Egypten, Mellemosten og Lilleasien. Klædt dels i arabisk tøj, dels i vestlig påklædning, krydsede han på hesteryg den syriske ørken, inden han med en pistol i baglommen red fra Homs til København via Damaskus og Konstantinopel på sin tro følgesvend, en grå fuldblodshingst, som han havde købt af beduinstammen Saba. Du lytter til Den yderste grænse. Jeg hedder Bjørn Harvig, og vi er i gang med, ja, mageløse historier om de eventyrere, der gjorde det, som jeg vil nok sige, at langt de fleste troede var umuligt. Ja, og i dagens tilfælde, som jeg egentlig også får så meget lyst til at gøre efter og med i studiet, har jeg Johannes' oldebarn Jens Astrup. Velkommen Jens.

Jens Astrup: Tak.

Bjørn Harvig: Og tak fordi du har lyst til at komme på besøg.

Jens Astrup: Naturligvis.

Bjørn Harvig: Skal vi lige lære Johannes at kende som ung.

Jens Astrup: Han viser jo fremragende evner for skolearbejdet. Han er ellers af en ikke-akademisk familie. Hans far var landbrugsuddannet, som han selv skriver: "Jeg har et særligt nemme for skolearbejdet, og det fører ham hurtigt ind på Metropolitanskolen, hvor han i en alder af 16 år bliver student med udmærkelse med fagene græsk og latin og oldtidskundskab og alt det der, som hørte sig til dengang. Og han er jo lille i forhold til sine kammerater, som er halvanden til to år ældre, jo, men han hævder sig fint med sine kundskaber og det, de skriver om ham, at han hjælper dem med lektierne i frikvartererne.

Bjørn Harvig: Ja, det skriver skolekammeraterne.

Jens Astrup: Det skriver skolekammeraterne om ham. Så jo, jo, han var. Han var respekteret. Og han fortsætter i samme stil efter skolen. Studerer og tager det, der svarer til i dag, til en cand.mag. Med hovedfagene græsk og latin og dansk. Og året efter lykkedes det ham at forsvare sin disputats om oprindelsen til 1001 nats eventyr. Og der er han kun 24 år, den hidtil yngste på Københavns Universitet.

Bjørn Harvig: Skal vi lige kort forklare, hvad 1001 nats eventyr er for en størrelse?

Jens Astrup: Det er jo en samling eventyr, som går helt tilbage til oldtiden før den skriftlige tid og har været fortalt folk imellem. Og de kendes fra forskellige lande i Mellemøsten og helt ud til til det fjerne Østen. Og der har han så sporet oprindelsen af dem og skrevet en disputats om det.

Bjørn Harvig: Og jeg kan ikke lade være med at tænke, at det må have været med til at pirre hans udlængsel og hans lyst til at se verden?

Jens Astrup: Ingen tvivl om det. Det, at han dagen efter sin disputatsforsvar som dog er en stor dag i enhver [doktorants] liv og indfødt ind i en families liv. Så dagen efter tager han af sted på sin store rejse. Ikke bare ugen efter eller måneden efter, men dagen efter.

Bjørn Harvig: Han skal bare af sted. Ud over han har et kvikt hoved, så har han jo også virkelig et sprogøre.

Jens Astrup: På det tidspunkt er han jo en akademisk scholar, kan man sige, selv om han kun er 24 år. Han kan jo alt, hvad Københavns Universitet ved af og om klassisk klassisk uddannelse. Altså, han har læst Homer og Xenofon og den arabiske litteratur, og hvad der fandtes, kan Det Gamle Testamente og Koranen, og han har et grundigt kendskab til de sprog, der tales, og også til

det semitiske sprog. Det arabiske sprog, som han dog ikke taler på det tidspunkt, men det kommer han hurtigt til.

Bjørn Harvig: Og lige om lidt der lærer han endnu flere sprog. Det er det, der er så fascinerende, synes jeg ved ham. Han tager damperen fra København til Konstantinopel. Og det er så formentlig, tænker jeg. Rundt om Sydeuropa og ind igennem Middelhavet. Hvad gør han så, da han kommer frem?

Jens Astrup: Der tager han videre til Kairo og bor i Kairo hos en imam, og hvor han kender ham fra, det melder historien ikke noget om, men han bor i hvert fald i de arabiske kvarterer i Kairo i omkring et års tid, altså meget længe. Og dér lærer han sig jo sproget. Kan man forestille sig, og en hel masse om den arabiske kultur og så videre. Og så tager han derfra videre til Damaskus, hvor han igen slår sig ned, ligesom han gjorde i Kairo og bor hos nogle arabiske bekendte forbindelser og prøver at leve så meget arabisk, som det nu kan lade sig gøre for en europæer.

Bjørn Harvig: Hvad er ideen med rejsen?

Jens Astrup: Formålet med det hele er sådan set at udføre topografiske studier i den syriske ørken. I et område af ørkenen, som stort set var ukendt på det tidspunkt.

Bjørn Harvig: Er det allerede det fra start af?

Jens Astrup: Ja, fordi han er, han er finansieret af Københavns Universitet. Så det er det, der er det oprindelige formål. Men selve den der studietur i ørkenen til de der ruiner tager kun tre måneder. Han er væk i to år. Så han har fået noget ud af det på en række punkter kan man sige, som ligger ud over det specifikke formål at studere de der ruiner.

Bjørn Harvig: Der må også være noget grundighed, Jens. Hvad tænker? Et år i Kairo, et år i Damaskus for at lære sprog. Formentlig for at lære kulturer at kende. En grundighed, inden han jo så egentlig tager ud til det, som er det egentlige formål.

Jens Astrup: Han motiverer ikke nærmere, hvorfor han bruger så lang tid på det. Men han hygger sig også. Ingen tvivl om det. Han er. Han er meget positivt stemt over for de kulturer, han møder, og de mennesker, han møder, og skriver dem med stor begejstring og med stor glæde og en del humor også ind imellem.

Bjørn Harvig: Og man må jo lære arabisk rigtig godt, hvilket hjælper ham, da han så kommer ud til beduinerne.

Jens Astrup: Arabisk er mange ting. Arabisk er mange dialekter, og de dialekter, behersker han. Og han lærte også lærer sig også tyrkisk på vejen.

Bjørn Harvig: Det var helt utroligt.

Jens Astrup: Ja.

Bjørn Harvig: Og så skal han jo så ud til beduinerne. Hvordan møder han dem?

Jens Astrup: Jamen altså forudsætningerne for at kunne studere de der ruiner i den syriske ørken, det er jo, at man også bor derude. Du kan jo ikke rejse frem og tilbage mellem Damaskus og ruinen og så hjem igen om aftenen, når du har studeret ruinen. Man er nødt til at bo derude, og det kan man kun gøre ved at bo hos beduinerne. Så han skal ind hos beduinerne, og det kommer han jo så ved at lære nogle arabere at kende i Damaskus, der har de forbindelser. Han får en guide, der hedder Mansour, som hjælper ham, og som siger til ham: Du skal rejse som en araber, så skal jeg nok hjælpe dig ind de steder, hvor du skal være.

Bjørn Harvig: Jeg synes, jeg husker, at de er tre mand i alt.

Jens Astrup: Ja, de har også en oppasser med, som har en lavere rang, kan man forstå. Han sørger for maden og for hestene, og han er ikke bevæbnet. Det er kun de to andre, altså min oldefar og Mansur, der er bevæbnede.

Bjørn Harvig: Hvorfor er de det? De er jo ret tungt bevæbnede.

Jens Astrup: Ja, men man skal tænke på, at der var røvere, og man kunne altså risikere at blive overfaldet. Men som han skriver min oldefar, altså, våbnene blev ikke brugt. De blev brugt til afskrækkelse og man bar dem så synligt som overhovedet muligt. Mansour, han var bevæbnet med krum-sabel og en beduinlanse og en riffel. Og oldefar selv havde en pistol og en Winchester med 17 skud.

Bjørn Harvig: Hold nu op. Hvad sker der så derude? Hvordan bliver de taget imod, når de kommer ud til beduinerne?

Jens Astrup: Ja, det synes jeg er fantastisk, fordi han benytter jo også lejligheden til at beskrive den kultur, som beduinerne har som ethvert andet naturfolk. Det er jo fuldstændig tilvænnet de ydre omgivelser, som i det her tilfælde er en ørken. Det er altså et ørkenfolk, der lever i ørkenen, og det kan man kun gøre, hvis man har en helt bestemt måde at leve på. Ellers kan man jo ikke overleve det de steder. Man kan sammenligne det med eskimoerne i det arktiske område. Hvis de ikke levede som de gjorde, så kunne de jo ikke eksistere sådan nogle steder der. Og det samme

med beduinerne. En af grundpillerne. Det er jo det, der hedder gæstfriheden. Den er ufravigelig. Og hvis man kommer og banker på teltet bogstaveligt talt og er en gæst, så bliver man taget imod som en gæst. Uanset om man i virkeligheden er en fjende, om man så længe man er en gæst i huset, så bliver man også beværtet og passet på og beskyttet. Og det er det, oldefar har benyttet sig af. Man kan sige, at han har nasset på beduinerne i den henseende. Om han har betalt noget for det, og det tror jeg ikke. Jeg tror ikke, at man betalte for den gæstfrihed. Det var noget, som alle ydede. Det var en del af kulturen.

Bjørn Harvig: De har formentlig ikke ville tage imod betaling.

Jens Astrup: Så har han sikkert forsøgt at bidrage på anden vis ved at fortælle historier og lytte til til deres snak og på den måde deltage i deres. Vise interesse for dem selv som person og for deres kultur og selvfølgelig for deres gamle ruiner, har han også fortalt alle de historier at fortælle om dem. Og det har de sikkert syntes var spændende.

Bjørn Harvig: Jens, hvor er vi henne? Nu har vi jo også nogle fantastisk smukke billeder af Johannes, men også nogle af de kort, han selv har lavet. Hvor er vi henne i Syrien?

Jens Astrup: Vi er i den nordøstlige del af den syriske ørken. Palmyra er et stednavn, som mange sikkert kender, hvor der er berømte ruiner. Men det er i virkeligheden længere inde end det over mod floden Eufkrat. Og nordpå ligger Iran. Og det er det område, som har været befærdet af karavaner siden oldtiden. Og der er masser af ruiner bevaret der. Oldefar mener, at hele det område har været opdyrket i oldtiden. Overrislet af vand fra Eufkrat floden. Og det er faktisk hans store livsdrøm på et tidspunkt, at man kan genoplive det der. Og han prøver at involvere dansk landbrug, efter at han kommer hjem og prøver at rejse penge til at genskabe det der område der. Når jeg siger ørkenen, så er det jo ikke en sandørken, som vi kender det fra Sahara. Det er et græstæppe i virkeligheden. Og der er græs nok til, at beduinerne kan have deres kameler og deres får, som de jo lever af. De lever i virkeligheden af at sælge kameler til karavaner.

Bjørn Harvig: Og så metodisk og så grundig, som han har været gennem sine studier. Men også grundigheden ved at bo et år både i Cairo og i Damaskus tager han formentlig med sig derud?

Jens Astrup: Han fortæller jo, hvordan det er at komme ind i sådan et beduintelt, og det er jo meget interessant. Og så bliver man altså modtaget og så det, man bliver modtaget med det er kaffe-ritualet, og det var en helt fast del af gæstfriheden, som meget er meget rituel. Når man tager imod en gæst, så gør man sådan og sådan og sådan. Og det der kaffe ritual beskrives, det er en den næstældste i familien, og her taler vi om mændene og naturligvis ikke kvinderne - de spiller overhovedet ikke nogen rolle, men i hvert fald er det en mandlig opgave at lave kaffe, og det foregår ved, at man starter med bønderne. De skal ristes, og så skal de kværnes eller slås i stykker i en morter, og der har man redskaber til det, og så bliver de fordelt i tre forskellige kander, og så bliver vandet kogt, og så hælder man vandet på, og så blander man det i øvrigt mellem kanderne af en grund, som oldefar tydeligvis ikke forstår. Han skriver selv, han forstår ikke, hvad der er baggrunden for det mærkelige ritual.

Bjørn Harvig: Han sidder bare og venter på kaffe.

Jens Astrup: Han sidder bare og venter på kaffe. Det tager cirka en halv time, før man får den, og så kommer der noget meget vigtigt noget. Og så har de. Kaffekoppen består af nærmest et æggebæger uden fod på. Større er den ikke, og der er kun en. Og så starter de med at hælde lidt kaffe op i den, og så får den fornemste person i selskabet bliver først budt, og det er selvfølgelig gæsten, og dernæst er det sheiken, og så bliver der hældt mere op, og så går der sådan rundt på den der måde og vé den udskænker af kaffen, som tager fejl af rang-følgen i teltet haha

Bjørn Harvig: Så ryger man ud haha.

Jens Astrup: Så ryger man ud haha. Det var meget vigtigt.

Bjørn Harvig: De havde alle de her våben med. Altså den der frygt for røvere og så videre, ryger han ud i nogle, hvad kan vi kalde det, sådan nogle dramatiske højdepunkter? Nu, når du husker tilbage på historien.

Jens Astrup: Han skriver om, men en oplevelse de havde, da de var et sted, hvor de hvor de var nød til at overnatte ved nogle ruiner og så om natten, så blev han vækket af Mansour, hans guide, der har hørt stemmer og så kan de se at der er kommet tre personer ridende på hver deres kamel. De står så et andet sted i ruinerne og har ikke opdaget dem endnu, og det gør de heldigvis heller ikke. Men de dækker sig så, og de gør deres skydevåben klar og ligger der og er fuldstændig stille og håber på at de ikke bliver opdaget og håber at hestene ikke vrinsker og sådan noget.

Bjørn Harvig: Nej nej nej.

Jens Astrup: Det ender så med at de der tre som ankom der om natten, de tager videre, og det undrer Oldefars over og spørger som Mansour hvordan? Hvorfor bliver de? Hvorfor slår de sig ikke ned, ligesom vi har gjort? Jamen, det er fordi man tror, at der i tilknytning til alle ruinerne bor onde ånder, så det er ikke et sted, man kan overnatte. Så risikerer man alverdens ulykker, i hvert fald. Så de er meget overtroiske. Så de red af sted igen, og uden at der blev løsnet et skud fra nogen sider.

Bjørn Harvig: Hvordan går det så med hans arbejde derude?

Jens Astrup: Han gør jo optegnelser som, som gør ham i stand til at lave en videnskabelig afhandling, og da han kommer hjem, så bliver udgivet på Københavns Universitets Forlag. Så det får han gennemført. Men det er ikke så meget det, bogen handler om. Bogen handler mere om de mennesker og de folk og de byer og de skikke og de kulturelle møder. Det kulturelle møder, det etnografiske, ja.

Bjørn Harvig: Og så efter tre måneders ophold, så får han tilbudt en hest. Eller han finder en hest eller køber en hest?

Jens Astrup: Han skriver, at han hele tiden har gået og tænkt på, at han kunne godt tænke sig sin egen hest, og det bliver så til noget. Da han er færdig med de der tre måneders ridt rundt i ørkenen, så former det sig sådan, at der pludselig er et sted, hvor man kan købe nogle heste, og så spørger han sin guide Mansour også til råds, og det ender med, at han blandt flere andre køber den der gråskimmel, som så bliver hans trofaste ledsager på vejen hjem. For han har jo det problem. Han skal jo hjem.

Bjørn Harvig: Men er det en idé, han har fået dernede, at han vil ride hjem? Det virker jo helt utroligt at ride hjem til Danmark fra Syrien.

Jens Astrup: Man får indtryk af, at han ikke har haft nogen fast plan for, hvordan han kommer hjem.

Bjørn Harvig: Så det er en idé, jeg har fået dernede?

Jens Astrup: Ja, det er sikkert noget. Det skulle han sgu nok finde ud af. Men hvor er det fantastisk. Og da han så er dernede, så tænker jeg, at jeg kan da måske ride til Konstantinopel, og så kunne jeg jo lære sproget tyrkisk og lidt tyrkisk kultur osv. Det synes jeg egentlig kunne være spændende. Så derfor beslutter han sig for at ride til Konstantinopel.

Bjørn Harvig: Bare den rejse.

Jens Astrup: Og så vil han, ja det tog ham halvanden måned at ride igennem der.

Bjørn Harvig: Hvad hedder hesten?

Jens Astrup: Det er et godt spørgsmål, fordi han kalder den kun min arabiske hingst eller min gråskimmel. Han giver den aldrig noget navn.

Bjørn Harvig: Han siger farvel til beduinerne.

Jens Astrup: Han siger farvel til beduinerne.

Bjørn Harvig: Så rider han jo igennem Tyrkiet. Vil du ikke lige fortælle om Johannes på hans hest?

Jens Astrup: Ja, der ser man ham jo sidde på en gråskimmel. Og han er jo ikklædt den klassiske arabiske beduinske dragt, kjortel, med en hovedbeklædning og et tørklæde, der går helt ned over for at beskytte mod sol og sand og vind og vejr og alt det der. Flot billede.

Bjørn Harvig: Med sådan et stort. Hvad kan vi kalde det? Stykke stof hen over maven.

Jens Astrup: Jeg synes lige han mangler krumsablen og riflen, ikke?

Bjørn Harvig: Pistolen har han stadigvæk med det synes jeg. Han skriver i bogen, at den skulle han have med. Hvad husker du så på hans rejse hjem på hest? Hvad husker du som højdepunkterne, Jens?

Jens Astrup: Jamen igen, det der med, at han jo på grund af sin uddannelse og sin viden kan noget om de fleste byer, han kommer igennem. For eksempel den, der hedder Tartu, som er en havneby, der i starten af rejsen ved lilleasiens, der hvor den bøjer om.

Bjørn Harvig: Er det den Syrisk kyst.

Jens Astrup: Ja, der grænsen mellem Tyrkiet og Syrien, der i hjørnet, og der f.eks. er skriver han, at Paulus er født der. Det er da trods alt noget. Og så. Men ikke nok med det, Cleopatra, hun kom sejlene for at møde sin Antonius, også i den der Tartus havneby. Men ikke nok med det, så er Alexander den Store, han døde der. Han svømmede over floden, som øh, [Tytmos?] hedder den vist, den skulle være meget kold. Den kom op fra bjergene med smeltevand, og der svømmede han over og blev syg og døde. Men det er sådan nogle ting, han ved, vi andre, der kommer igennem, ville bare se, om der var nogen. Nogle ruiner, overvokset med græs, og så var der ikke andet at se end det. Og måske nogle fattige huse hist og pist og så en flod der løb igennem. Man ser for sit indre blik alle de der levn fra oldtiden, som knytter sig til stedet...

Bjørn Harvig: Han har hele verdenshistorien oppe i hovedet.

Jens Astrup: Det har han.

Bjørn Harvig: Det er et meget smukt.

Jens Astrup: Og det øger hans udbytte og også læserens udbytte af hans rejse, fordi han kommer med alle de kommentarer.

Bjørn Harvig: Hvordan går det så? Det er jo meget smukt, det med at have et dyr som rejsefælle. Det tror jeg også, både jeg og mange lyttere er meget fascineret af det der med. Nu er jeg vant til at gå op på cyklen, men at have et dyr med sin egen holdninger... Hvordan går det, når de skal? Jeg tænker, at de skal krydse floder og så videre.

Jens Astrup: Ja, det er imponerende, synes jeg. Altså han skriver hvordan dagsmarcherne foregår i skridtgang, og så en gang i mellem kan man komme op på galop, men det er meget sjældent. Det foregår i skridtgang. Og de, dagsrejserne, er en 5-6 mil og 1 mil er 7,5 kilometer. Så så det ligger der med omkring 40 kilometer 30-40 kilometer om dagen kunne de komme frem på hesten, og så skal den jo plejes, jo. Og der var de der landevejskroer, som har eksisteret siden oldtiden, så man kunne tjekke ind på, hvis der ikke lige var et beduin-telt i nærheden, hvor man kunne forberede sig gæstfriheden. Det er jo et stort rejse-område dernede med alle dets karavaner og varetransport osv. Så de er altså forberedt på, at der kommer fremmede hele tiden. Så der er de der kroer, man kan tjekke ind på og værten der, han stiller et værelse til rådighed. Der er ingen møbler. Du sover på stengulvet, hvis du ikke selv har en hynde med. Sådan er det. Og du skal selv sørge for din egen forplejning. Men hesten, den bor nedenunder, fordi stalden er nedenunder, og den sørger han for. Og det betaler man så for. Det er det, det koster.

Bjørn Harvig: Kunne han overhovedet ride? Inden?

Jens Astrup: Han var faktisk interesseret i ridning i sine studenterdage, så det var ikke fjært for ham.

Bjørn Harvig: Hvad har vi også? Problemer og udfordringer. Jeg tænker at ride hjem kan vel ikke være helt et problem. Så vidt jeg husker, så har han lidt problemer med at få hesten ud af Tyrkiet.

Jens Astrup: Det var ikke noget som var hestens skyld, men det var sådan, at i Tyrkiet var der et generelt forbud mod at eksportere heste, fordi de blev regnet som værende et krigsvåben, et krigsmateriel, og de skulle ikke måtte ikke falde i eventuelle fjenders hænder uden for Tyrkiet, så man måtte ikke tage heste ud af Tyrkiet. Nu havde han jo først taget den ind. Og så skulle han jo rejse videre på den og skulle derfor have den ud. Det forventede han ikke var noget problem, men det var det så. Han går til den dansk-norsk-svenske gesandt i Konstantinopel, da han kommer dertil og skal videre og får en eksporttilladelse til hesten til ham selv. Det var ikke noget problem. Det var hesten, der er problemet. Og han siger, okay, jeg siger gesandten. Okay, vi går op til politimesteren her og så det skal nok gå, det skal nok gå. Og han, han ser på det der. Og så sagde han Uha, han tør ikke træffe en beslutning. Han henviser til indenrigsministeriet, og de går op til indenrigsministeren. Men han uha, han tør ikke træffe en beslutning, så det ender. De ender hos det, der åbenbart var en storvisir, som var den allerøverste. Og ham går de op til. Han bliver bare sur og siger, hvad fanden kommer I til mig med det lillebitte problem? Det må I gå til politimesteren med. Der havde de været, så det lykkedes ikke for dem at få en eksporttilladelse til hesten. Og så bliver de enige om, at vi må tage chancen på en eller anden måde. Han rider videre, og kommer over Bosporusstrædet med hesten og kommer til grænsestation mellem Tyrkiet og Bulgarien, og der går han ind til... Der er de ved at bygge jernbanerne i øvrigt, og der er en tysk direktør for det der jernbanestationsbyggeri og ham snakker han med, og han hjælper ham, siger jeg, at det der, det, det går ikke. Du kan ikke officielt komme over, du, du. Du er nødt til at snige dig over. Og så

ridet han ud sammen med ham. Og de finder så et udtørret flodleje, som går langs med grænsen og krydser grænsen på et tidspunkt. Og så siger han rid henede, fordi så kan grænsevagten ikke se dig.

Bjørn Harvig: Nej, nej, nej.

Jens Astrup: Og da natten falder på, så tager han af sted og rider ned ad det der flodleje. Men det er meget vanskeligt at ride. Jeg forstår ikke andet end sten, og det er svært for hesten at gå i. Så han er meget besværet af det. Og på et tidspunkt så beslutter han, at nu er det sikkert nok. Og så så rider han op ad skrænten og op til overfladen deroppe. Men så er det lige op ad grænsestationen, og der er sådan en tyrkisk grænsevagt, der holder ham an. Men oldefar, han jager sporene i siden på hesten, og så drøner det simpelthen afsted, mens grænsevagten skyder efter ham. To skud.

Bjørn Harvig: Nej!

Jens Astrup: Selvfølgelig uden at ramme.

Bjørn Harvig: Det er sådan en hel, hel filmscene.

Jens Astrup: Fuldstændig. Man kan lige forestille sig det.

Bjørn Harvig: Han klarer den?

Jens Astrup: Han klarer den, ja. Han siger gudskelov de tyrkiske soldater. De skyder dårligt, for de har ingen træning, for de har ikke ammunition til at træne med.

Bjørn Harvig: Pyha. Så er det op igennem Europa. Den danske presse., Så vidt jeg husker, følger med på et eller andet tidspunkt?

Jens Astrup: Ja, han har jo været flittig bruger af telegrafene og har meldt sin ankomst og været klar over, at det her, det var jo noget. Det var jo en historie, og man skal tænke sig dengang. At folk fik jo deres historier fra dagspressen. Og der var jo mindst 20-30 forskellige aviser i København alene. Og de skulle alle sammen have noget at skrive om. Så de skrev om alting.

Bjørn Harvig: Og alle provinsbyer havde.

Jens Astrup: De havde det samme.

Bjørn Harvig: 1-2-3 aviser.

Jens Astrup: Og de skrev alle sammen. De var jo og stod der og råbte på historier, de kunne skrive om. Alle sammen. Og så kommer der sådan en dansk original ridende fra Arabien på hesteryg hele vejen.

Bjørn Harvig: Han havde ikke tøjet på?

Jens Astrup: Nej, det kan jeg ikke forestille mig.

Bjørn Harvig: Han havde skiftet beduindragten ud?

Jens Astrup: Mon ikke han havde. Så de var alle sammen fuldstændig vilde for at få lov til at skrive hans historie. Og de skrev alle sammen om det. Og de mødte ham jo i Gedser. Hvor han kom over fra Tyskland. Og de mødte ham, når han kom til Nykøbing. Og til Næstved. Og til Køge var det og beskriver hver dag. Fulgte de ham på den måde og forventede ankomst på Valby Bakke den og den dag klokken det og det. Og der var folk altså ude og tage imod. Der siges, at der var flere tusinde mennesker, der stod og tog imod ham på Valby Bakke.

Bjørn Harvig: Nej, en fantastisk.

Jens Astrup: Det var en fantastisk historie for aviserne at skrive om.

Bjørn Harvig: Helt vildt. Hvad sker der med hesten?

Jens Astrup: Det er jo det. Hvad sker der med hesten? Og historien går så på, at han også mødte kong Christian den 9. i den forbindelse med, at han kom hjem og blev fejret på den måde der. Og så spørger kongen selvfølgelig: Hvad så med hesten? Og så siger Johannes: Ja, det var jo et problem, Det vidste han ikke. Nå, men den skal være velkommen i det kongelige stutteri på Christiansborg.

Bjørn Harvig: Wauw!

Jens Astrup: Tak, siger Johannes. Det skal være mig en ære og hesten en fornøjelse. Så dér endte den åbenbart sine dage.

Bjørn Harvig: Sikke en rejse den har været på. Johannes er én ting, men hesten er den anden.

Jens Astrup: Jens, så går der kun et år, fra han er kommet hjem og lander på Valby Bakke til folkefesten. Så skriver han sin bog.: "Skiftende horisonter: skildringer og iagttagelser fra et ridt gennem ørkenen og Lilleasien". Han må have haft travlt. Den kommer kun et år efter.

Jens Astrup: Det må man sige.

Bjørn Harvig: Du havde jo et meget smukt citat fra bogen.

Jens Astrup: Ja, han slutter sin bog med et citat fra Homer, som lyder sådan her: "Menneskets byer han så, og dem selv, han lærte at kende."

Bjørn Harvig: Og det var det, han selv sagde ikke. Han ville ikke skrive om, hvad han så. Han ville skrive om, hvad han hørte. Det er forskellen på den rejsende og turisten.

Jens Astrup: Ja, det er det.

Bjørn Harvig: Det er ret fint. Hvad skete der resten af hans liv?

Jens Astrup: Jamen, han havde jo en strålende karriere. Han var jo en festlig personlighed og blev hurtigt, hvad skal man sige, avisernes yndlings skribent på mange måder. Så han. Han var jo. Han var en offentlig kendt person, og han blev rektor på universitet. Der er jo en interessant anekdote, der knytter sig til det. Fordi det var jo i 1936, det skulle være, skulle man fejre Heidelberg's 550 års jubilæum som universitet? Det var jo midt under nazismens blomstringstid. Og de havde besluttet at gøre et kæmpe nummer ud af det. Og Goebbels. Han skulle holde tale. Og så videre og så videre. Alle universiteter var indbudt. England og Frankrig kom ikke. Men Danmark synes, de måtte sende en repræsentant. Så de sendte Johannes afsted. Og han skulle jo så holde en en, de skulle alle sammen holde en lille tale til ære for universitetet. Og tak for indbydelsen. Og han talte tysk. Det ville han altså ikke tale på. Og engelsk og fransk. Det ville være en fornærmelse, så hvad talte han så selvfølgelig på? Latin.

Bjørn Harvig: Sådan.

Jens Astrup: Der var ikke nogen, der forstod noget af, hvad jeg sagde. Men det var heller ikke så vigtigt.

Bjørn Harvig: Men stærk statement, hvad? Og Jens, skal vi så ikke huske at sige, at han jo også oversætter 1001 nats eventyr til dansk?

Jens Astrup: Jo, og han har også oversat flere andre arabiske litterære og poetiske værker, bl.a. Højsangen, er meget kendt. Hans oversættelse af Højsangen.

Bjørn Harvig: Hvor har det været spændende, at du kom på besøg. Tusind tak.

Jens Astrup: Selv tak.

Bjørn Harvig: Den yderste grænse er produceret af Bjørn Harvig og Kristoffer Errboe Roland Mont for Vores tid. Redaktør er Troels Donnerborg og Rikke Caroline Carlsen. En særlig tak til Vagn Bjerre Christensen. Hvis du vil høre flere spændende historiske podcast, så klik ind på vorestid.dk eller der hvor du normalt finder dine podcasts.

Outtro: Du har lyttet til en podcast fra Nationalmuseets mediehus Vores tid.

[Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus](#)

[14:4 Johannes Østrup: På hest fra Syrien til Danmark](#)

Produceret af Vores Tid